

EXPUNERE DE MOTIVE LEGE

**Pentru modificarea și completarea Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996
și a legii nr. 53/2003 Codul Muncii**

1. Descrierea situației actuale

În anul 2003, Arhivele Naționale au preluat documentele întreprinderilor înființate înainte de 1990, transformate/lichidate imediat după Revoluție. Astfel, Arhivele Naționale dețin o parte a documentelor referitoare la activitatea profesională a salariaților acestor întreprinderi. Începând cu anul 2013, întrucât casele de pensii și Arhivele Naționale au eșuat în gestionarea acestor documente, se reglementează înființarea operatorilor economici autorizați prestatori de servicii arhivistice, care oferă contra cost accesul la documente. Acestea sunt firme private care au preluat fonduri arhivistice de la întreprinderile lichidate, dar și de la Arhivele Naționale și de la casele de pensii. Cele mai multe documente de muncă, după anul 1990, se regăsesc la aceste firme. Societățile respective sunt autorizate de către Arhivele Naționale și înregistrate în Registrul Operatorilor Economici Autorizați Prestatori de Servicii Arhivistice, care este disponibil spre consultare pe site-ul arhivelenationale.ro. Totuși, există însă documente cu valoare practică rămase în posesia caselor de pensii sau ale direcțiilor județene de arhive/Arhivelor Naționale. Pentru unitate, aceste documente trebuie să fie predate operatorilor economici prestatori de servicii arhivistice.

În prezent, în cazul declarării falimentului unui creator de documente, în condițiile legii, documentele cu valoare istorică se preiau de către Arhivele Naționale, iar documentele cu valoare practică, în baza cărora se eliberează certificate privind stagiile de cotizare la asigurările sociale ale cetățenilor, se predau operatorilor economici autorizați în prestarea de servicii arhivistice. Operatorii economici și lichidatorii au obligația să notifice Arhivele Naționale cu privire la preluarea/predarea fondurilor arhivistice. În practică, aceste notificări nu se fac, iar amenda contravențională aplicată de către Arhivele Naționale doar lichidatorilor judiciari (nu și operatorilor economici prestatori de servicii de arhivare) este derizorie (jumătate din cuantumul amenzii minime conform art. 28 din legea nr. 203/2018 privind măsuri de eficientizare a achitării amenzilor contravenționale), astfel încât nu își produce efectele scontate. Consecința este că solicitanții de certificate de atestare a stagiului de cotizare nu pot identifica operatorul economic care a preluat documentele întreprinderilor falimentare unde au muncit.

În scopul informării publice, operatorii economici autorizați au obligația de a publica informații relevante privind situația documentelor preluate de la creatorii de documente aflați în faliment. Pentru că nu există sancțiune, aceste informații sunt publicate numai de către anumiți operatori economici. De asemenea, este necesar să fie publicată și denumirea creatorilor dizolvați de la care fiecare operator economic a preluat documente și, mai concret, toate denumirile anterioare

declarării procedurii falimentului cât și cea existentă la momentul declarării falimentului. Astfel, nu vor exista situații în care se creează confuzie la nivelul cetățenilor privind fondurile arhivistice deținute de operatorii economici/Arhivele Naționale.

O altă problemă cu care se confruntă solicitanții de certificate/adeverințe de atestare a stagiului de cotizare în sistemul de asigurări sociale este legată de lipsa unui termen pe care deținătorii de documente să îl respecte în furnizarea acestor documente. Se ajunge și la 1 an perioada în care un cetățean așteaptă să i se elibereze adeverința.

Eliberarea adeverințelor/certificatelor de atestare a stagiului de cotizare în sistemul de asigurări sociale se face în prezent contra cost. Operatorii economici de servicii de arhivare primesc, din fondul de lichidare, sumele necesare pentru gestiunea anuală a arhivei până la finalizarea perioadei în care respectivele documente trebuie păstrate conform legii. Dar nu primesc și costurile pentru eliberarea adeverințelor către cetățeni. În cazul pensionarilor, această sumă este o povară cu atât mai mult cu cât nu este vina lor că întreprinderea a dat faliment și că detaliile despre salariul lor/grupe/sporuri nu au fost trecute în carnetul de muncă. O soluție ar fi fost digitalizarea documentelor de muncă – înregistrarea informațiilor necesare într-o bază de date pe care să o poată accesa direct casele de pensii. La un calcul concret însă, introducerea datelor din anii trecuți ar dura peste 10 ani de zile și ar fi nevoie de personal suplimentar la nivelul operatorilor economici. Calculul aproximativ pentru o asemenea măsură ar fi: 200.000 metri liniari (documente aflate în gestiunea operatorilor privați de servicii arhivistice) x 40 dosare pe metru x 250 File medie pe dosar = 2.000.000.000 File din care trebuie culese informațiile și dacă din fiecare fila culegem în medie numai 30 de cifre date, se ajunge la o valoare din care reiese că această variantă nu este funcțională. De aceea, am propus varianta decontării adeverințelor de către stat.

Tarifele practicate de către operatorii economici de servicii arhivistice în vederea eliberării adeverințelor nu au mai fost actualizate de către Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România (UNPIR) din anul 2014 (de ex: pentru eliberare certificat de venituri se prevede un tarif maximal de 300 lei pentru solicitări ce privesc cercetarea pe o perioadă ce depășește 10 ani, pentru eliberare certificat de sporuri se prevede un tarif maximal de 225 lei pentru solicitări ce privesc cercetarea pe o perioadă de peste 10 ani) iar rolul UNPIR nu este să calculeze costurile asociate serviciilor de arhivare/eliberare documente pentru că nu are expertiză în acest sens. Instituția Arhivele Naționale, în consultare cu operatorii economici, este cea mai în măsură să estimeze aceste costuri pe baza unor indicatori cunoscuți în activitatea pe care o desfășoară zilnic.

În anul 2021, a fost aprobată în Parlament o completare a Codului Muncii în sensul în care în cazul în care angajatorul se află în procedură de insolvență, faliment sau lichidare, administratorul judiciar sau, după caz, lichidatorul judiciar are obligația de a elibera salariaților un document care să ateste activitatea desfășurată de aceștia. Nu a fost însă prevăzut un termen pentru eliberarea acestui document. Nu a fost prevăzută nici o sancțiune în cazul nerespectării acestei obligații.

În prezent, mai sunt încă documente cu valoare practică în posesia Arhivelor Naționale (inclusiv direcțiile județene) – e vorba despre 1228,83 metri liniari, conform datelor furnizate de Arhivele Naționale. Pentru unitate, aceste documente trebuie să ajungă în grija operatorilor economici prestatori de servicii arhivistice. Toate documentele cu valoare practică trebuie să fie păstrate în siguranță, cu respectarea condițiilor impuse de lege. Operatorii economici prestatori de servicii arhivistice gestionează astăzi peste 200.000 metri liniari de astfel de documente.

2. Schimbări preconizate

În scopul informării publice și evitării situațiilor în care solicitanții de documente de muncă nu pot identifica entitatea care a preluat documentele practice/arhiva de la angajatorul care a falimentat, atât operatorii economici cât și Arhivele Naționale (în Registrul operatorilor economici prestatori de servicii arhivistice) au obligația să publice (alături de situația documentelor preluate) și toate denumirile anterioare ale creatorilor de documente dizolvați, ale căror documente le-au preluat. De asemenea, nepublicarea acestor informații va putea fi sancționată cu amenda contravențională. Se propune ca și în cazul lichidării voluntare (nu numai în cazul lichidării involuntare cum este prevăzut în prezent în lege), creatorii și deținătorii de documente să înștiințeze Arhivele Naționale cu privire la măsurile dispuse în vederea arhivării documentelor.

De asemenea, în lipsa unui termen de eliberare a documentelor solicitate, se impune operatorilor economici prestatori de servicii arhivistice și Arhivelor Naționale un termen de 90 de zile lucrătoare pentru furnizarea, la cererea (depusă în format letric sau în format electronic) persoanelor fizice și a celor juridice, a certificatelor, adeverințelor, copiilor sau extraselor. Certificatele, adeverințele, copiile sau extrasele se eliberează în format letric, prin predare personală sau prin servicii de curierat, cu aviz de primire.

Pentru unitate în ce privește documentele de muncă ale firmelor desființate, se propune ca Arhivele naționale și casele de pensii să predea toate aceste documente pe care încă le dețin operatorilor economici prestatori de servicii arhivistice. Termen propus: 1 ianuarie 2023. Costurile predării și păstrării documentelor vor fi suportate din bugetul Arhivelor Naționale respectiv din bugetul Casei Naționale de Pensii Publice, după caz. Documentele cu valoare practică deținute în prezent de Arhivele Naționale/structurile județene totalizează 1228,83 metri liniari.

Pentru o evaluare corectă, cât mai apropiată de realitate, se propune ca stabilirea nivelurilor maxime ale costurilor de eliberare a adeverințelor din arhive să fie făcută de către Arhivele Naționale, după consultarea operatorilor economici prestatori de servicii arhivistice. La nivelul structurilor Arhivelor Naționale există norme de lucru pentru activitățile de eliberare

adeverințe/certificate și pot fi utilizate și de către mediul privat. Aceste tarife vor fi scutite de TVA, atât timp cât decontarea lor se face din bugetul asigurărilor sociale de stat.

De la 1 ianuarie 2023, se propune decontarea costurilor plătite de către cetățean pentru serviciile arhivistice necesare eliberării adeverințelor pentru grupă de muncă/sporuri/venituri brute valorificate de către casele de pensii. Decontarea se va face o singură dată pentru fiecare tip de adeverință prevăzută în lege de la fiecare unitate de muncă/angajator unde persoana în cauză a avut înregistrat contractul de muncă. Costurile vor fi suportate din bugetul asigurărilor sociale de stat cu posibilitatea acoperirii lor din fonduri externe nerambursabile. Casa de pensii va deconta cetățeanului contravaloarea serviciului de arhivistică necesar eliberării unei adeverințe în termen de 90 de zile de la data depunerii documentelor necesare. Metodologia de decont va fi elaborată de către Casa Națională de Pensii Publice și aprobată prin hotărâre de guvern.

Propunem varianta decontării acestor adeverințe întrucât foștii salariați în cadrul respectivelor societăți/întreprinderi nu au nicio vină pentru faptul că angajatorii lor au dat faliment și nu este corect să fie puși să plătească pentru documente de muncă care privesc viața lor. Pensionarii au nevoie de sprijin în solicitarea adeverințelor de grupă/sporuri/venituri brute respectiv în decontarea costurilor aferente, astfel încât propunem să le ofere Casele de pensii informare și îndrumare în acest sens. Întrucât în legea nr. 263/2010 sunt prevăzute atribuțiile caselor de pensii la un nivel general, detaliile fiind stabilite prin legislație secundară (norme de aplicare), propunem ca procedura de informare și îndrumare să fie stabilită prin hotărâre de guvern.

Pentru motivarea agenților economici de a respecta prevederile legale referitoare la reglementările în domeniul arhivării documentelor (inclusiv cu privire la notificarea Arhivelor Naționale privind transferul de documente sau la publicarea denumirii/informațiilor preluate de la creatorii de documente dizolvați), se vor introduce noi reglementări în ceea ce privește contravențiile aplicate în sensul în care contravenientul să poată achita jumătate din cuantumul amenzii dispuse (ci nu din cuantumul amenzii minime, cum este în prezent) în termen de 15 zile de la data înmânării sau comunicării procesului verbal de constatare și sancționare. De asemenea, se introduce ca și contravenție nerespectarea obligației de notificare a Arhivelor Naționale de către operatorii economici autorizați în prestarea de servicii arhivistice cărora le-au fost predate spre păstrare și administrare documentele creatorilor dizolvați și de către persoanele fizice sau juridice, inclusiv casele teritoriale de pensii.

În cazul în care angajatorul se află în procedură de insolvență, faliment sau lichidare, administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar are obligația să elibereze în termen de 90 de zile lucrătoare documentul care atestă activitatea desfășurată de către solicitant. În cazul încălcării acestei obligații, se va aplica o amendă între 300 de lei și 1000 de lei.

Ordinul pentru aprobarea normelor metodologice privind aplicarea unor dispoziții ale legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996 se va actualiza în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii.

3. Impactul socio-economic al modificărilor

Efectele socioeconomice ale proiectului propus se reflectă în posibilitatea fructificării perioadelor lucrate de către persoanele care altfel nu pot dovedi că li s-au plătit contribuțiile în aceste perioade. Se pot depăși, ca urmare a proiectului propus, două probleme majore: 1. faptul că cetățenii nu pot identifica operatorul economic care administrează arhiva societății/întreprinderii unde aceștia și-au desfășurat activitatea profesională sau că operatorul economic refuză/întârzie să furnizeze documentele solicitate și 2. faptul că solicitanții adeverințelor de grupă/sporuri nu pot suporta costurile de eliberare a acestor documente și nu este vina lor că acele întreprinderi au dat faliment. Dovedirea stagiului de cotizare la sistemul asigurărilor sociale ajută la stabilirea dreptului la pensie.

4. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat

Impactul financiar se prezintă după cum urmează:

- Pentru eliberarea adeverințelor din arhive estimăm un număr de aprox. 120.000 de pensionari care ar putea solicita adeverințe la un cost mediu de 200 lei/adeverință – cost total: aprox. 24 milioane lei/an
- Pentru predarea documentelor de la Arhivele Naționale/casele de pensii către operatorii economici prestatori de servicii arhivistice și păstrarea acestora pentru termenul prevăzut în lege, estimăm un cost de aprox. 35.000 lei în primul an de plată, cost care scade anual cu 1900 lei până la nivelul anului 34 de plată (moment în care expiră toate statele de plată ale căror termen de păstrare este 50 de ani), după care până la nivelul anului 60 de plată costul scade cu aprox. 900 lei pentru documentele cu termen mare de păstrare. Documentele cu valoare practică deținute de Arhivele Naționale/structurile județene totalizează 1228,83 metri liniari.

5. Consultări efectuate în vederea elaborării prezentului act normativ

Au fost efectuate consultări cu reprezentanții Arhivelor Naționale, cu Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență, cu societatea civilă (inclusiv pensionari sau persoane aflate aproape de vârsta pensionării care au nevoie de documente pentru a-și dovedi stagiul de cotizare) precum și cu Asociația Română a Firmelor de Arhivare și cu membrii acesteia.

Având în vedere argumentele prezentate, supunem Parlamentului României spre dezbateră și adoptare prezenta propunere legislativă.

Inițiatori:

Violeta Victoria Alexandru

Maria Gabriela Horga

Tudor Polak

Claudiu-Martin Chira

LEGE

Pentru modificarea și completarea Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996
și a legii nr. 53/2003 Codul Muncii

Nr. Crt.	Nume	Prenume	Semnatura
1	Samoff	Antonel	
2	HORGA	MARIA-GABRIELA	
3	MORAR	OLIVIA - DIANA PNL	
4	BARCARI	RODICA LUMINITA-PNL	
5	CHIRA	CLAUSIU-MARTIN PNL	
6	PLAIASU	GABRIEL	
7	MIUTESCU	GHE ADRIAN	
8	Iodor	Angelica	
9	VE CERDI	CRISTINA	
10	KOCSI-CRISTEA	ALEXANDRU	
11	MOLNAR	ERVIN grupul PNL	
12	GHEORGHE	DANIEL	
13	BARBU	COJOCEL	
14	GUBAN	VIRGIL	
15	POCARI	TUDOR	
16	Albortan	Ursula - Virgil	
17	CHIRA	CLAUSIU-MARTIN	
18	ROMAN	FERDIN CLAUDIU	
19	BURDUZA	GEORGIAN-BAN	

20	MARCELESCU	DULEITOV
21	MARA	CALISTA
22	CAZAN	LACREȚIU
23	CĂUȘ	V. AUREL PNL
24	KISS	JAKOS
25	CIOFU	CĂTĂLINA
26.	COZMANCIUC	1. Iugur
27	STĂNEICU HEA	VEDUTA